

گفت‌وگو با دکتر «هادی تیزهوش تابان» رییس اتاق مشترک ایران و روسیه

اولویت ما توسعه صادرات غیرنفتی نیست

اقتصاد علم تخصیص منابع محدود به مصارف نامحدود است و این شاید آن نقطه‌ای باشد که ما میدان رقابت را به همسایگان خود واگذار کرده‌ایم؛ اولویت ما توسعه صادرات غیرنفتی نیست. ایران به‌واقع جزو شرکای مهم روسیه نیست و عدم ثبات در شاخص‌های اقتصادی، قوانین و مقررات اقتصادی، تحریم‌های بین‌المللی، عدم شناخت کافی تولیدکنندگان از الزامات و استانداردهای بازار هدف، بی‌توجهی به تولید صادرات‌محور و نبود امکانات و زیرساخت‌های تجاری از دلایل عمده آن است. البته با نزدیکی استراتژیک ایران و روسیه دو کشور در جهت گسترش تجارت برنامه‌ریزی داشته و رییس شورای تجارت روسیه و ایران در سخنانی اعلام کرد که با تنظیم موافقت‌نامه‌ها و برنامه‌ریزی‌های به‌عمل آمده، حجم تجارت دو کشور تا سال ۲۰۲۵ به هفت و نیم میلیارد دلار خواهد رسید.

گفت‌وگویی ما با دکتر هادی تیزهوش تابان، رییس اتاق مشترک ایران و روسیه را در ادامه بخوانیم.

◆ ایران به‌عنوان یکی از شرکای تجاری روسیه،

چقدر جای خودش را در بازار روسیه باز کرده است؟

آمار تجاری دو کشور علیرغم آنکه تا حدی بهبودیافته، بیانگر آن است که به‌واقع ایران جزو شرکای تجاری مهم روسیه نمی‌باشد و برای اینکه این مهم روی دهد، نیاز است که اقدامات مهم و اساسی در حوزه صادرات غیرنفتی صورت بگیرد. توسعه و بهبود زیرساخت‌های تجاری، ایجاد عزم ملی برای تولید صادرات‌محور و اصلاح قوانین اقتصادی در جهت توسعه صادرات غیرنفتی از جمله این اقدامات است.

اصلی توسعه تجاری می‌باشد. این امر از این جهت دارای اهمیت است که دولت در این مورد باید به‌عنوان تسهیل‌گر و مشوق عمل نماید.

◆ چرا شرکت‌های روسی به سمت ایران نیامده

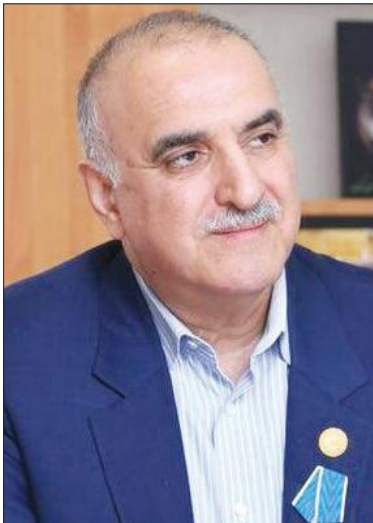
و عمدتاً کشورهای دیگر را انتخاب کرده‌اند؟

عدم ثبات در شاخص‌های اقتصادی و قوانین و مقررات حاکم بر فضای اقتصاد، تحریم‌های بین‌المللی، عدم شناخت کافی تولیدکنندگان ایرانی از الزامات و استانداردهای بازار هدف، عدم توجه به تولید صادرات‌محور و نبود امکانات و زیرساخت‌های تجاری می‌تواند از دلایل عمده آن باشد.

◆ ساختار و عملکرد اتاق‌های مشترک بازرگانی

در ایران با اتاق‌های مشترک در کشورهای دیگر را چگونه مقایسه می‌کنید؟

به نظر می‌رسد هدف از تشکیل اتاق‌های مشترک در سراسر دنیا یکسان باشد و اگر تفاوتی میان اتاق‌های مشترک ایران با اتاق‌های مشترک سایر کشورها وجود دارد، به دلیل تفاوت در برنامه‌ها و رویکردها می‌باشد. موفقیت اتاق‌های مشترک از یک‌سو بستگی به تعامل اعضا و کیفیت خدمات ارائه‌شده دارد و از سوی دیگر ارتباط مستمر و سازنده میان بخش خصوصی و دولت است که پیشران

داشتن آن‌ها در موقعیت ممتاز کریدور شمال - جنوب در تبادلات تجاری دوجانبه و حتی چند جانبه دارید؟

موقعیت همسایگی و بهره‌مندی از کری دورهای تجاری از جمله مواردی است که می‌تواند به شدت بر حجم تجارت و مبادلات بین‌المللی تأثیر بگذارد در صورتی که برای آن برنامه‌ریزی و اراده‌ای وجود داشته باشد. دنیا منتظر آن نمی‌ماند که آیا ما از این مواهب استفاده لازم را خواهیم برد یا خیر و در صورت عدم برنامه‌ریزی و بهره‌برداری مناسب، به سرعت گزینه‌های رقیب جایگزین ما خواهند شد. اتفاقی که در حال حاضر برای کریدور شمال - جنوب در حال وقوع است و احتمال دارد این کریدور در آینده نزدیک جذابیت خود را از دست بدهد و کری دورهای دیگر جایگزین آن گردند.

◆◆ به نظر شما ریشه دور شدن ایران از میدان رقابت با همسایگان چیست؟

اقتصاد علم تخصیص منابع محدود به مصارف نامحدود است و این شاید آن نقطه‌ای باشد که ما میدان رقابت را به همسایگان خود واگذار کرده‌ایم. اولویت اقتصادی ما علیرغم مواردی که عنوان می‌شود، توسعه صادرات غیرنفتی نیست و اگر این‌گونه بود باید نشانه‌های آن در برنامه‌های اجرایی و عملیاتی کشور به چشم می‌آمد. ◆◆

◆◆ اتاق مشترک ایران و روسیه برای ایفای نقش در حوزه تعاملات اقتصادی در صنعت و بازرگانی در بین فعالان اقتصادی دو کشور، چه راه‌کارهایی به کار برده است؟

اعزام و پذیرش هیئت‌های اقتصادی، برگزاری دوره‌های آموزشی تخصصی، شرکت و برگزاری نشست‌ها، نمایشگاه‌ها و رویدادهای تخصصی، اطلاع‌رسانی موضوعات و مواردی که می‌تواند در عملکرد تجار مؤثر باشد.

◆◆ افزایش تعاملات اقتصادی دو کشور ایران و روسیه و فراهم‌سازی بسترهای همکاری بازرگانان ایرانی و روسی به شکل جدی که جریان صادرات و واردات دو کشور با هم را روان و پایدار رقم بزند، در گرو چه اقداماتی، چه در دولت و چه در بخش خصوصی و عملکرد فعالان اقتصادی است؟

وظیفه دولت‌ها ایجاد بستر و حمایت است و هنر بخش خصوصی بهره بردن از امکانات و بستری موجود به نحوی که هم سود خود را حداکثر نماید و هم نتایج این فعالیت سازنده اقتصادی را به فضای اقتصادی و اجتماعی کشور بازگرداند. لذا این دو حوزه مکمل هم می‌باشند و بخش دولتی باید بخش خصوصی را در کنار خود ببیند و در اتخاذ تصمیمات اقتصادی و حتی سیاسی دیدگاه‌ها و نظریات این بخش را در نظر بگیرد تا از دل این تعامل و همکاری توسعه اقتصادی با محوریت توسعه روابط تجاری شکل بگیرد.

◆◆ چه ارزیابی از چگونگی تحقق امکان استفاده حداکثری از موقعیت همسایگی دو کشور و قرار

صادرات غیرنفتی در طول چند دهه گذشته، بیشتر بر پایه استفاده و برداشت بی‌رویه از منابع زیرزمینی از جمله آب، گاز، نفت، معادن و منابعی مثل جنگل، مرتع، خاک و بخش‌هایی از ظرفیت‌های خدادادی غیرقابل تجدید، آن هم عمدتاً به صورت خام بوده است که در نتیجه کشور را از ظرفیت‌هایی که بایستی برای نسل‌های بعد به جا می‌گذاشتیم، تهی کرده‌ایم.

◆◆ مهم‌ترین حوزه‌های علاقه‌مندی بازرگانان ایرانی برای حضور در بازار روسیه چیست و شما چه زمینه‌ها و گروه‌های کالایی و خدماتی را در اولویت می‌دانید؟

در حال حاضر بیشتر محصولات کشاورزی و صنایع غذایی مورد توجه بازرگانان است، اما به نظر می‌آید با توجه به تحریم‌هایی که کشور روسیه نیز با آن مواجه شده است، فضا برای محصولات صنعتی، آرایشی و بهداشتی مانند انواع شوینده‌ها، محصولات شیمیایی، صنایع پلاستیکی و ... فراهم شده باشد.

◆◆ ظرفیت بالقوه و دست‌یافتنی تجارت دوجانبه ایران و روسیه چقدر است و برای چه میزان هدف‌گذاری شده است؟

نزدیکی استراتژیک ایران و روسیه طی سال‌های اخیر باعث شده که این دو کشور بتوانند روی گسترش تجارت خود با یکدیگر برنامه‌ریزی ویژه‌ای داشته باشند. رییس شورای تجاری روسیه و ایران در سخنانی اعلام کرد با تنظیم موافقت‌نامه‌های همه‌جانبه و با برنامه‌ریزی‌های به عمل آمده حجم تجارت دو کشور تا سال ۲۰۲۵ به هفت میلیارد و ۵۰۰ میلیون دلار خواهد رسید.

◆◆ شما با چه مشکلاتی در رابطه با ارائه خدمات با کیفیت و رقابتی به اعضای خود روبرو هستید؟ با توجه به نیاز مستمر به برقراری ارتباط میان اتاق‌های مشترک با سازمان‌ها و نهادهای دولتی، دولت فرابند مشخص و شفاف را برای برقراری چنین ارتباطی طراحی ندارد. اتاق‌های استانی، لزوماً امور مربوط به هیئت‌های تجاری خارجی را از طریق اتاق مشترک کشور مربوطه انجام نمی‌دهند. همچنین اتاق‌های استانی هم‌مرز با کشور هدف، الزاماً امور تجاری کشور هدف را هماهنگ با اتاق مشترک مربوطه انجام نمی‌دهند. ارتباط برخی اتاق‌های مشترک با تمامی نهادها و ارگان‌های کشور هدف که در حوزه تجارت و اقتصاد بین‌الملل فعالیت می‌کنند، ارتباط مستحکم نیست و نیاز به تقویت دارد.